Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato: 17.12.2021
Vår ref: 2021/34859
Deres dato: 16.11.2021
Deres ref: 2020/36195

Statens Vegvesen
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Lina Sannes Eskerud, 32266818

Tillatelse til motorferdsel og fjerning av vegetasjon i forbindelse med fjerning av tømmerpropp i Isielva i Djupdalen og Kjaglidalen naturreservat

Statsforvalteren gir dispensasjon til motorferdsel og fjerning av vegetasjon i forbindelse med fjerning av en tømmerpropp i Isielva i Djupdalen og Kjaglidalen naturreservat. Dispensasjon er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Bakgrunn for saken
Vi viser til søknad mottatt 16.11.2021. Det er søkt om tillatelse til å fjerne tømmer og trevirke fra Isielva, samt motorferdsel og vegetasjonsrydding i forbindelse med dette, i Djupdalen og Kjaglidalen naturreservat i Bærum kommune.

Søker begrunnelse for søknaden:
«Statens vegvesen bygger ny firefelts veg fra Bjørum til Skaret i Bærum og Hole kommune. Arbeidene inkluderer riving av eksisterende bruer over Isielva og bygging av ny bro. Isielva er nå lagt i midlertidige rør i området under eksisterende bruer. Rett oppstrøms dette området går grensen for Djupdalen og Kjaglidalen naturreservat. Innenfor naturreservatet har det samlet seg en tømmerpropp i elva som vi vurderer at kan utgjøre en risiko dersom den løsner. Dersom tømmerproppen løsner kan den danne en propp ved innløpet til den midlertidige bekkelukkingen som er etablert i Isielva under eksisterende bruer ved Bjørum.

Følgende utstyr vil benyttes for ryddingen.
• En traktor med vinsj og tralle
• En gravemaskin med klo 15-20 tonn
• En lastbærer

Tilkomstveien som er planlagt ned til elva er en gammel traktorvei. Det må ryddes litt i veien for å komme ned til elva, men det kan legges ut til siden. Det er mulig at det vil bli behov for å felle et fåtall trær. Her anses det som mest skånsomt å benytte en mindre gravemaskin da den kan stå på elvebredden å lempe virke ut av elva og opp på veien. Alternativet med vinsjing fra veien er mer tidkrevende og vil skade kantvegetasjonen mellom elva og veien. På veien vil en mindre lastbærer laste virke opp igjen og kjører det til anvist sted. Det er foreslått å fordele tømmeret i området rundt

elva så langt det lar seg gjøre. Eventuelt overskudd som man ikke får fordelt uten uforholdsmessig mye kjøring i terrenget fraktes ut. Slik det ser ut nå er det ikke nødvendig å fjerne vegetasjon for å utføre tiltaket. Terrenget hvor maskinen belter vil bli noe oppkjørt. Det vil være fokus på å ha så lite retningsendring på maskinen som mulig. Det er tenkt at maskinen kjøres inn Kjaglidalen på en maskintralle for å redusere beltingen til et minimum. Det foreslås at maskinen klapper vegetasjonen etter seg etter endt arbeidsoperasjon slik at vegetasjonen fester seg igjen. Det kan bli nødvendig å bruke motorsag for å håndtere virke som ligger i elva. Per nå ser det ut til at det ikke må felles noen trær for å heise virke opp til veien og laste det over på en lastbærer. Maskiner som blir benyttet skal rengjøres i forkant av arbeidene.

Hvis proppen løsner på et tidspunkt under arbeidene antas det at mye vil komme ned til Bjørumdammen. Det kan derfor bli nødvendig å fjerne eventuelt resterende overskudd herfra. Dette vil eventuelt fjernes på samme måte som nevnt over så langt det lar seg gjøre, men det kan bli aktuelt med noe mer vinsjing pga. rekkevidde.

Vi anslår total varighet til å være fem arbeidsdager. Arbeidet tenkes å utføres omtrentlig 14 dager etter at tillatelse blir gitt, dette er også avhengig av tilgjengelighet av aktuelt utstyr. Det tilstrebes å gjennomføre arbeidene i en periode med frost i bakken og liten vannføring i elva.»

Statens vegvesen fikk i 2020 tillatelse til å fjerne Bjørumdammen, men tiltaket er ikke gjennomført enda, opplyste Ida Viddal Vartdal i Statens vegvesen over tlf. 13.12.2021. I forbindelse med fjerning av dammen har Statsforvalteren gitt tillatelse til å lage en anleggsvei fra skogsbilveien vest for elva og ned til dammen. Dersom tømmerproppen løsner under arbeidet med å fjerne den og virke driver ned mot dammen, ønsker søker å etablere denne anleggsveien og bruke den som tilkomst til dammen.

Lovgrunnlag
Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Djupdalen og Kjaglidalen naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse. Forskrift om vern av Djupdalen og Kjaglidalen naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 20.03.2015. Formålet med naturreservatet er å bevare et område som utgjør en spesiell geologisk forkastning med bergarten rombeporfyr, og som inneholder truet, sjelden og sårbar natur. Områdets karakteristiske geomorfologi gjør Djupdalen og Kjaglidalen til den største og best bevarte forkastningsdalen i Oslofeltet. Området har også særskilt betydning for biologisk mangfold. Verneområdets lange utstrekning fra lavereliggende og rike naturtyper som rik barskog, sumpskog og edellauvskog og til høyereliggende og mer fattige barskogsområder, gir området en spesielt stor og egenartet variasjon. Naturreservatet ansees som velegnet for å øke sin verneverdi gjennom fri utvikling. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og videreutvikle dem. Det skal samtidig tas hensyn til bærekraftig bruk til idretts- og friluftslivsformål.

Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse, jf. verneforskriften § 3 pkt. a). Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, jf. verneforskriften § 3 pkt. c). Motorisert ferdsel er forbudt, jf. verneforskriften § 5 pkt. a).

Verneforskriften åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til tiltaket. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering
Vassdraget med kantsoner oppstrøms Bjørumdammen er registrert som svært viktig gråor-heggeskog. Tiltaket vil medføre inngrep i gråor-heggeskogen dersom det blir nødvendig å hogge trær for å komme frem med gravemaskin. Det er viktig at større trær og rødlista trær ikke felles, kun mindre trær som skal legges igjen i verneområdet. Statsforvalteren er godt kjent med verneverdiene i Djupdalen og Kjaglidalen naturreservat fra Naturbase, verneplanprosessen og tidligere befaringer. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som oppfylt i henhold til nml. § 8, og føre-var-prinsippet (nml. § 9) tillegges lite vekt i saken. Det er ikke et stort press på Djupdalen og Kjaglidalen naturreservat i dag, men en del aktivitet i forbindelse med utbyggingen av ny E16. Imidlertid skal veien innover reservatet rustes opp på grunn av planlagt skogsdrift i områdene lenger inn i marka. Dette arbeidet er planlagt i forbindelse med byggingen av ny E 16 fra Skui og over Sollihøgda. Statens vegvesen fikk i 2020 tillatelse til å fjerne Bjørumdammen, men tiltaket er ikke gjennomført. Anleggsveien som er planlagt etablert fra skogsbilveien vest for elva til dammen kan det bli behov for dersom tømmerproppen løsner. Vegetasjon i traseen kan fjernes for å komme frem med en gravemaskin. For å ivareta naturverdiene gjelder samme forutsetning her, ift. hvilke trær som kan felles, som tilkomsten lenger nord i elva. Samlet sett fører disse prosjektene til at presset på naturverdiene øker, men Statsforvalteren vurderer at tiltaket kan gjennomføres uten at den samlede belastningen på området blir for stor, jf. nml. § 10.

Tiltaket er planlagt i den minst sårbare tiden, midtvinter, når vannføringen er lav. Marka bør være frossen for å unngå kjøreskader. Eventuelle kjørespor må utbedres etter endt gjennomføring. I tillegg er det svært viktig at området sikres mot eventuelle utslipp og at Vegvesenet har en plan for opprydning i tilfelle akutt forurensning. Det er stilt vilkår om dette i henhold til nml. § 12.

Etter vår vurdering er tiltaket ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilkårene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er oppfylt.

Vedtak
Statsforvalteren gir tillatelse til å fjerne tømmer, motorferdsel og begrenset vegetasjonsrydding i Djupdalen og Kjaglidalen naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:
- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Maskinene som skal benyttes skal ha så lite marktrykk som mulig.
- Det er kun mindre trær som kan tas ned for å komme frem med gravemaskinen. Rødlistede trær skal ikke hogges. Trærne skal legges til siden og ikke fjernes fra området.
- De største stokkene i tømmerproppen skal legges igjen i reservatet, og øvrig virke skal fjernes fra verneområdet.

- Tiltaket skal utføres innen 01.03.2022.
- Tiltaket skal fortrinnsvis gjennomføres på frossen mark.
- Eventuelle kjøreskader må rettes opp straks etter at tiltaket er gjennomført.
- Tiltakshaver må sikre området mot eventuelle utslipp i anleggsgjennomføringen og ha en plan for opprydding i tilfelle akutt forurensning.
- Beskrivelse og dokumentasjon på utført tiltak skal sendes Statsforvalteren i Oslo og Viken.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang
Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Ellen Lien
Seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Lina Sannes Eskerud
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
1 Kart - plassering av tiltak

Kopi til:
BÆRUM KOMMUNE Postboks 700 1304 SANDVIKA
Statens naturoppsyn v/ Egil Strøm